

Bibliotheek UvA/HvA

Jaarverslag 2018

Kennis verder brengen. Dat was vier jaar geleden het motto voor het beleidsplan van de Bibliotheek voor de jaren 2015-2018. Wij brengen kennis verder door:

- nauw aan te sluiten bij de wensen van onze klanten en gebruikers
 - te streven naar vrije toegang tot en verspreiding van informatie
 - een centrale plek te zijn op de campussen van HvA en UvA
 - profiel en imago van beide organisaties te versterken
- Daarvoor stelden wij onszelf doelen en kritische prestatie-indicatoren waarover we de afgelopen jaren in onze jaarverslagen rapporteerden. Dat doen we in dit jaarverslag over 2018 opnieuw.

Maar dat niet alleen. We kijken in een aantal interviews ook terug op de gehele beleidsperiode. Op hetgeen gerealiseerd is van onze ambities, en soms ook op hetgeen nog niet bereikt is. En wat dan ook voor de komende jaren onze ambities zijn. Want ook dat hebben we in 2018 gedaan: met onze medewerkers een nieuw beleidsplan geformuleerd voor de jaren 2019-2022 waarin wordt voortgebouwd op de keuzes uit *Kennis verder brengen*. Daarmee verwachten we de continue veranderingen in onze omgeving te kunnen blijven vertalen in dienstverlening die door onze klanten en gebruikers hoog gewaardeerd wordt. Ook daarvan getuigt dit jaarverslag.

Maria Heijne

Directeur Bibliotheek

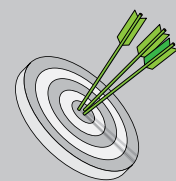
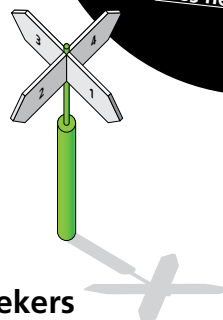
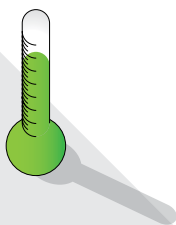
Bibliotheek UvA/HvA

Jaarverslag 2018

Strategische lijn 1

Studenten, docenten en onderzoekers vinden bij de Bibliotheek UvA/HvA bronnen en informatie op een manier die aansluit bij hun wensen en behoeften

KPI's 2018

Aantoonbaar gebruik content

Doel: 75%
 Realisatie: 65%

Historische collecties digitaal

Doel: 17%
 Realisatie: 27%

Actuele collecties digitaal

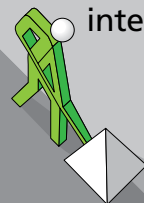
Doel: 90%
 Realisatie: 86%

Doelen 2018

Relatiebeheer stabiel maken en binnen de verschillende organisatieonderdelen verankeren

– Embedded librarian herkenbaar in faculteiten

– Bibliotheekprocessen integreren in Uitvoeringsplan diensten (Samen Doen!)

Rechtenvrije afbeeldingen

– Nieuw uiterlijk Catalogus Plus

– Nieuw abonnement databank

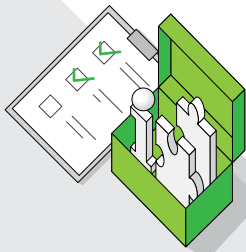
– Promo teams Samen Doen!

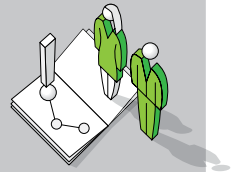
Acties 2018

Strategische lijn 2

De Bibliotheek UvA/HvA draagt bij aan de kwaliteit van onderwijs en onderzoek door het ondersteunen van open delen en hergebruik van resultaten

KPI's 2018

Open toegankelijke UvA/HvA publicaties

Doel: 55%
Realisatie: 52,5%

Medewerkers met opgeslagen research data

Doel: 30%
Realisatie: nnb

Blijvend speerpunt: nieuwe diensten als open access, RDM, CRIS

–
Versterken positie nieuwe diensten als open access, RDM, CRIS in faculteiten

Doelen 2018

Open Access beleid HvA

–
SciPost

–
Heroes Knowledge Unlatched

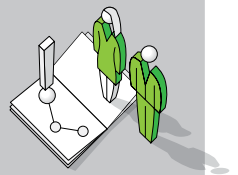
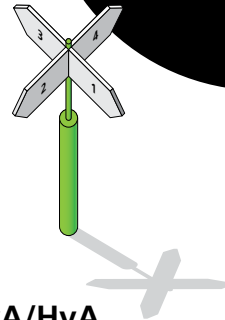

Acties 2018

Strategische lijn 3

Op de campus is de Bibliotheek UvA/HvA het natuurlijke hart

KPI's 2018

Percentage NSE tevredenheid over studiefaciliteiten UvA

Doel: 50%
Realisatie: 64,8%

Percentage NSE tevredenheid over studiefaciliteiten HvA

Doel: 50%
Realisatie: 56,8%

Aantal projecten met Onderwijs en Onderzoek op campus

Doel: 2
Realisatie: 3

Continueren aandacht voor meer en diverse soorten studieruimtes

–
Voldoende studieplaatsen in overleg met klant

Doelen 2018

Conradhuis

–

Nieuwe Universiteitsbibliotheek

–

Tentamenperiode

–

Puppies

–

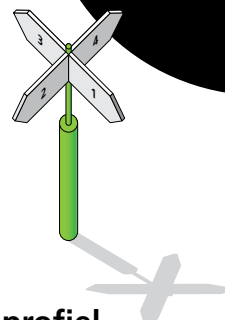
Studiefocus

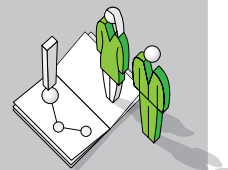
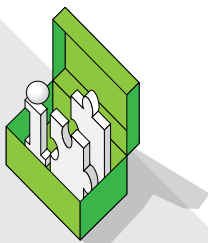
Acties 2018

Strategische lijn 4

De Bibliotheek UvA/HvA versterkt profiel en imago van de UvA en HvA

KPI's 2018

Fondsenwerving: nieuwe vormen van financiering

Doel: € 2.500.000

Realisatie: € 1.940.000

Aantal bezoekers musea/deelnemers debatten

Doel: 85.000

Allard Pierson: 95.000

FLOOR: nnb

Fondsenwerving/verdienvermogen versterken

Allard Pierson: succesvol implementeren nieuwe strategie

Nieuwe inrichting processen bij Allard Pierson

Doelen 2018

Lezing Jane Goodall

– AMFI X en H&M studio show

– Allard Pierson

– Uitgeleend: de Gessner-albums

Acties 2018

Terugblik op het beleidsplan 2015-2018

Inspelen op wensen en behoeften

De Bibliotheek heeft aardig inzicht in de wensen van studenten, docenten en onderzoekers. Noor Breuning, informatiespecialist voor algemene ondersteuning en Muziekwetenschap bij de UvA en Sjoerd Beelen, informatiespecialist Finance & Accounting bij de HvA, streven ernaar om optimaal op deze wensen in te spelen.

Noor Breuning

Sjoerd Beelen

De Bibliotheek UvA/HvA biedt op een laagdrempelige manier veel informatie. Als gebruikers hulp nodig hebben, krijgen ze die. Onder meer met de dienst 'Vraag het de Bibliotheek'. Maar ook via cursussen, workshops of instructies over het gebruik van de diverse zoeksystemen.

Klantcontact

Beelen: 'Het gaat erom dat we in contact blijven met klanten en zichtbaar zijn. Dat vereist continu onze aandacht. We voeren relatiebeheergesprekken met docenten en onderzoekers. En we geven workshops of colleges.' Beelen zit bijvoorbeeld ook een halve dag per week bij het Finance Lab van de Finance & Accountingopleidingen van de HvA, waar bedrijven, studenten en docent-onderzoekers samen aan actuele vragen uit de beroepspraktijk werken. 'Daar spreek ik wekelijks veel onderzoekers en studenten. Verder presenteren we af en toe een databank *on trial*, dan vragen we studenten en docenten om feedback. Zo proberen we een goede relatie met onze klanten op te bouwen en te onderhouden.'

Laagdrempelig

De catalogus van de Bibliotheek is vanaf iedere gewenste plek door iedereen in te zien. 'Je kunt boeken digitaal reserveren of naar een gewenste locatie laten brengen', zegt Breuning. 'Ook boeken uit de open collectie, die je vroeger alleen op de betreffende locatie kon inzien. Dat maakt onze dienstverlening laagdrempelig.' Vragen van gebruikers komen onder meer binnen via het registratiesysteem Topdesk. 'Die vragen plus antwoorden blijven bewaard, dat is input om de dienstverlening verder te verbeteren.' Natuurlijk gaat er ook wel eens iets mis. Soms is een

document tijdelijk niet beschikbaar vanwege digitalisering ervan of het systeem geeft aan dat de *full text* beschikbaar is terwijl dat niet zo is. 'Het blijft mensenwerk, gelukkig kunnen we fouten meestal herstellen ook al kost dat soms tijd.'

Sociale media

De Bibliotheek is actief op sociale media. Sjoerd Beelen heeft af en toe Twitterdienst. 'Via Twitter informeer ik onze klanten onder meer over nieuwe boeken en krijg ik vragen van docenten, waarop ik snel kan reageren. We doen veel aan de zichtbaarheid en de toegankelijkheid van de collecties. Zo is er een online module ontwikkeld die docenten ondersteunt bij gebruik van open data, er staan filmpjes met informatievaardigheden op internet en we hebben de zogenoemde UvA en HvA linker. 'Studenten die een artikel via Google Scholar vinden, klikken op de HvA of UvA linker en komen direct in onze eigen databank terecht.'

Digitalisering

In samenwerking met Google en de Koninklijke Bibliotheek heeft de UvA een groot digitaliseringsproject van historische collecties oude boeken afgerond. Dat materiaal is nu digitaal beschikbaar via Google Books en Delpher. Fysieke boeken blijven voor de Faculteit der Geesteswetenschappen heel belangrijk. Breuning: 'Ons nieuwe plaatsingssysteem, voor de collectie Geesteswetenschappen, Library of Congress, hebben we wel aangegrepen om de collectie op te schonen, ook met oog op de verhuizing.' Beelen ziet de collectie Finance & Accounting kleiner worden door een groeiend aantal digitale bronnen. Toch geeft hij soms, net als Breuning, de voorkeur aan gewone boeken. 'Als e-books te duur of niet verkrijgbaar zijn.' De collectie boeken zal in de toekomst verder afnemen, voorspellen ze. 'We zetten steeds meer in op databanken en e-books.'

Terugblik op het beleidsplan 2015-2018

Expert in open access

'We hebben ons ontwikkeld tot expert, innovator en aanjager op het gebied van open access. Op die manier dragen we bij aan de kwaliteit van onderwijs en onderzoek.' Een gesprek met Pascal Braak, specialist digitaal publiceren en Dominique Levant, communicatiemedewerker, over jaren van investeren.

Dominique Levant en Pascal Braak

Van oudsher levert de Bibliotheek een collectie boeken en toegang tot wetenschappelijke tijdschriften. 'Dat is zoetjesaan wel bij iedereen bekend', zegt Braak. 'Dat we ook experts zijn op het gebied van open access wordt wel bekender bij onderzoekers en studenten, maar dat kan nog beter. Wij profileren ons steeds sterker met die nieuwe rol.'

Standaard

Braak: 'De open access beweging komt van buitenaf, vanuit de gedachte dat iedereen het recht heeft om de vruchten te plukken van wetenschappelijke informatie. En dat met publieksgeld gefinancierd onderzoek, vanzelfsprekend ook voor het publiek toegankelijk moet zijn. Open access zal voor onderzoekers steeds meer de standaard worden. De ambitie van Nederland is om 100% open access te bereiken in 2020. Veel onderzoeksfinanciers stellen open access publicaties tegenwoordig als voorwaarde.' Daarom informeert de Bibliotheek onderzoekers op allerlei manieren over open access. 'En', zegt Levant, 'activeren en stimuleren we hen om er gebruik van te maken.'

Aandacht

Braak vertelt dat er elk jaar een internationale open access week plaatsvindt, tijdens welke de Bibliotheek workshops en symposia organiseert. 'We verspreiden nieuwsbrieven en informatie via de website. En daarnaast vraag ik door het jaar heen aandacht voor het onderwerp bij faculteiten en tijdens reguliere overleggen.' Levant denkt dat de informatie de onderzoeker nog niet altijd bereikt omdat die vooral bezig is met zijn onderzoek, hoge werkdruk heeft en al ontzettend veel informatie krijgt. 'In die zin is het lastig doordringen.' Toch gebeurt dat stap voor stap.

Uitgevers

De Bibliotheek heeft de afgelopen jaren gunstige nieuwe overeenkomsten weten af te sluiten met grote uitgevers als Elsevier en Springer. 'Daarin is de toegang tot wetenschappelijke tijdschriften geregeld en nu ook open access publicaties. Op het moment dat een onderzoeker zijn contract digitaal regelt met de uitgever, krijgt hij automatisch de melding dat hij ook gratis open access kan publiceren. Dat stimuleert natuurlijk. En zo hebben we meer van dit soort overeenkomsten gerealiseerd, zelf en in nationaal verband', zegt Braak.

Beleid

Ook investeert de Bibliotheek veel in allerlei open access initiatieven zoals Open Library of Humanities en SciPost. Volgens Braak en Levant hebben alle inspanningen ertoe geleid dat de Bibliotheek nu een belangrijke bijdrage levert aan het open access beleid dat door de afdeling Academische Zaken van de UvA wordt ontwikkeld. 'De Bibliotheek is als expert een belangrijke sparringpartner.' 'Overigens heeft de HvA al sinds 2016/2017 een 100% open access beleid', zegt Levant. Er ligt een stappenplan en er is een open access fonds opgericht. 'De HvA doet veelal praktijkgericht onderzoek, ook in samenwerking met gemeenten. Het belang van het delen van onderzoek met het brede publiek via open access publicaties is dan wellicht nog groter.'

Toekomst

'Voor de toekomst staat open access beleid centraal. De Bibliotheek wil op het gebied van open access de vanzelfsprekende partner van de onderzoeker worden. Onze rol als expert en innovator is straks ook gewoon bij iedereen bekend', voorspelt Braak.

Terugblik op het beleidsplan 2015-2018

De Bibliotheek is een *place to be*

‘Voor studenten moet de bibliotheek een inspirerende plek zijn. En dat zijn we.’ Aan het woord zijn Gerdie Limonard en Robin van Schijndel, portefeuillehouders campusdiensten Bibliotheek UvA/HvA. Een gesprek over de Bibliotheek als hart van de campus.

Robin van Schijndel en Gerdie Limonard

‘De Bibliotheek is een *place to be* voor studie, kennisdeling en om inspiratie op te doen. Het is een belangrijke verblijfplek voor studenten met op iedere campus een eigen sfeer’, zegt Van Schijndel.

Ontmoetingsplek

De UvA heeft maar liefst 30.000 vierkante meter bibliotheek op diverse campussen. ‘Naast een leer- en werkplek profileren we ons als ontmoetingsplek. Daarom organiseren we allerlei activiteiten zoals de UB-nacht, puppie knuffelen en tentoonstellingen. De volgende stap is een programmatische planning van activiteiten.’ Limonard legt uit dat de bibliotheek binnen de HvA meer verweven is met de faculteiten. ‘De programmering van activiteiten komt vooral van debatcentrum FLOOR. Binnen de bibliotheek organiseren wij tentoonstellingen die aansluiten bij thema’s die spelen op de faculteit of HvA breed. Ook doen we mee aan open dagen en de HvA Experience tijdens de introductieweken.’

Tevredenheid

Beide instellingen bieden een grote diversiteit aan studieplekken: van stilteplekken tot projectruimtes. Tevredenheid van studenten over die studieplekken staat hoog op de agenda. ‘De UvA streeft naar uitbreiding van kwantiteit en kwaliteit’, zegt Van Schijndel. ‘We hebben 1450 extra plekken gerealiseerd en proberen samen met Facility Services zalen te ontwikkelen die je kunt gebruiken als studie- én onderwijszaal. In de nieuwe Universiteitsbibliotheek is iedere ruimte op die manier doordacht.’ Studenten kunnen via Spacefinder zien waar studieplekken vrij zijn en deze reserveren. Op de HvA is Spacefinder recent ook geïntroduceerd. Limonard:

‘In het nieuwe Conradhuis krijgt de Bibliotheek wat mij betreft een plek in de mixed zones, waar docenten en studenten elkaar ontmoeten. We zijn in gesprek met de Faculteit Techniek over hoe dat vorm kan krijgen. In de Leeuwenburg willen we al met een aantal experimenten aan de slag.’

Dienstverlening

Onderzoek wijst uit dat studenten vaker en langer gebruikmaken van de bibliotheek. ‘Dat zien wij ook’, zegt Van Schijndel. ‘We willen onze campussen zo aantrekkelijk mogelijk maken en daaraan draagt de Bibliotheek UvA/HvA bij met activiteiten en een goede dienstverlening. ‘De diensten en informatiespecialisten werken de afgelopen jaren intensief samen aan diensten als researchdatabasebeheer, informatievaardigheden en scriptiebegleiding. In de vernieuwde leeromgeving moeten de diensten en de Bibliotheek nu zichtbaarder worden. Dat geldt voor de UvA en de HvA.’

Samenwerking

Het project Samen Doen is gericht op betere afstemming van de dienstverlening. Limonard legt uit dat de front office dienstverlening is gericht op de eigen instellingen. ‘We zijn verschillend en onze doelgroepen hebben andere behoeftes. Maar we slagen er steeds beter in om een eenduidige dienstverlening te bieden vanuit de verschillende balies. We verwijzen studenten ook efficiënter door.’ Van Schijndel: ‘Eén balie voor alle vragen moet je zien als een metafoor. We krijgen per dag namelijk vierhonderd verschillende vragen binnen, van een verzoek om scriptiebegleiding tot vragen over wifi.’

Inspiratie

Van Schijndel besluit tevreden dat de positie van de Bibliotheek als een *place to be* staat en illustreert dat met een voorbeeld. ‘We hebben een project ‘studeren in de kerk’. Van Stadsherstel huren we een kerk waarin studenten kunnen studeren. Daar zijn ze enthousiast over omdat de ruimte hen inspireert. En dat is wat ze willen, studeren in een omgeving die refereert aan het verleden, tussen boeken en kunst. We kunnen als Bibliotheek het verschil maken met een fijne, inspirerende omgeving voor studenten. Dat is onze focus.’

Ga naar strategische lijn 3 <

Terugblik op het beleidsplan 2015-2018

Hard gewerkt aan meer openheid

Het Allard Pierson is straks een belangrijke entree voor het Universiteitskwartier. Onder andere met dit visitekaartje versterkt de Bibliotheek het imago van de UvA. Wim Hupperetz, directeur Allard Pierson en Marte Rijdsijk, manager debatcentrum FLOOR van de HvA, blikken terug op de afgelopen vier jaar.

Wim Hupperetz en Marte Rijdsijk

‘Om maar met de deur in huis te vallen’, opent Hupperetz, ‘het plan voor samenwerking tussen FLOOR en Allard Pierson hebben we halverwege de beleidsperiode 2015-2018 moeten nuanceren door de bestuurlijke ontvlechting van de UvA/HvA. Vanaf dat moment hebben het Allard Pierson en de Bijzondere Collecties meer synergie gezocht qua gebouw, organisatie en programatisch. Een traject dat nog in volle gang is. En FLOOR heeft de focus vooral op de HvA gelegd.’

Prestatie

Ook vindt hij het belangrijk om te noemen dat de Bibliotheek in de afgelopen vier jaar een flinke bezuinigingsopdracht heeft uitgevoerd. Volgens Hupperetz een grote prestatie omdat tegelijkertijd is gebouwd aan de toekomst: de ontwikkeling van een nieuwe bibliotheek voor het Universiteitskwartier en de laatste aanvulling op de Amstelcampus met het Conradhuis. ‘Nu is het tijd om te investeren. Onze deuren moeten letterlijk nog verder open.’

Urgentie

Rijdsijk en Hupperetz zien een verschuiving in de samenleving. De rol van wetenschappelijk onderwijs en onderzoek is volgens hen niet meer vanzelfsprekend, maar wel urgenter geworden. Rijdsijk: ‘Het is onze taak om studenten kritisch te leren denken en open te leren staan voor debat. We willen bijdragen aan bewustwording rondom bijvoorbeeld mediawijsheid, inclusiviteit, polarisatie en persoonlijke ontwikkeling.’ Maar de rol van de Bibliotheek is meer dan het faciliteren van onderwijs en onderzoek. Valorisatie en kennisbenutting zijn ook belangrijk. ‘Hoe kunnen we ons beter positioneren binnen de samenleving? Daar moet draagvlak zijn.’

Dialogo

Er is de afgelopen jaren geïnvesteerd in allerlei initiatieven en netwerken. FLOOR is de dialoog aangegaan via debatten als de Dear White HvA. Een programma waarin zij het inclusiviteitsbeleid van de HvA aan de kaak stelt en daarmee maatschappelijke tendensen naar binnenhaalt. Een ander goed voorbeeld is de ArcheoHotspot. Hupperetz: ‘De hotspot staat voor de participatieve dialoog. De bezoeker kan meedoen aan het archeologische proces, maar ook plaatsnemen aan de ‘keukentafel’ en de dialoog met wetenschappers aangaan. En we werken aan een gratis toegankelijke zone in het Allard Pierson waar onderzoekers bijvoorbeeld hun werk presenteren’.

Samenwerking

Op deze manier opereren het Allard Pierson en FLOOR op de grens van wetenschap naar samenleving. Dat doen ze ook door steeds vaker samen te werken met partijen in de stad. Het Allard Pierson organiseert Museumcamps samen met de Waag en ontvangt buitenlandse delegaties. Beleidsvragen van de gemeente worden gekoppeld aan onderzoek door de HvA. En FLOOR organiseert gratis toegankelijke *Research Meetups* waar praktijkgericht onderzoek wordt gepresenteerd.

Open up

Dergelijke initiatieven worden de komende jaren verder uitgebreid want hier ligt volgens beiden de kracht van de Bibliotheek. ‘Open up, de koers in het beleidsplan 2019-2022 waarbij we ons nog meer open gaan stellen, is een gigantische omslag die we moeten maken. Dat gaat niet vanzelf, daar heb je events voor nodig en input van buitenaf. De Bibliotheek kan die openheid organiseren en een verbindende rol spelen binnen de UvA/HvA en daarbuiten’, concludeert Hupperetz.